

УДК 656.025.2

В. Муж, канд. юрид. наук, О. Цьонь, канд. техн. наук, доц
Тернопільський національний технічний університет ім. І. Пулюя

ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ПАСАЖИРСЬКИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ

V. Muzh, Ph.D., O. Tson, Ph.D., Assoc. Prof.
LEGAL MECHANISMS FOR SECURITY OF PASSENGER TRANSPORTATION

Транспорт є однією із найбільш розвинутих галузей народного господарства, що забезпечує реалізацію потреб населення та виробництва в усіх видах перевезень, а також виступає головним чинником функціонування матеріального виробництва та сфери обслуговування. Важлива роль у формуванні зовнішньоекономічних зв'язків України та Тернопільської області зокрема належить транспорту без якого неможлива інтеграція України у загальносвітову економічну систему.

Забезпечення безпеки пасажирських перевезень є одним з пріоритетних напрямків транспортної галузі в цілому залишивши позаду якість послуг, оскільки впливає з фундаментальних, природних прав людини, таких як право на життя, здоров'я та лежить в основі державних гарантій їх захисту.

Питання безпеки пасажирських перевезень залишається актуальним також через невітшну статистику правопорушень на транспорті. Так станом на початок серпня 2018 року підрозділами Національної поліції було перевірено 11 101 транспортний засіб, які здійснюють перевезення пасажирів та складено 4650 матеріалів про адміністративні правопорушення. 6 серпня цього ж року було оглянуто 48 278 транспортних засобів, які використовуються для надання послуг із перевезення пасажирів. Серед них виявлено 1191 технічно несправних, що становить близько 2,5% від оглянутих, у тому числі 214 - переобладнані із порушенням відповідних правил, норм і стандартів. Також було виявлено 9602 порушення ПДР та Правил перевезення пасажирів [1].

Цілком очевидно, що без втручання з боку держави забезпечити безпеку пасажирським перевезень не є можливим. Відповідно досягнути високого рівня захищеності суспільних відносин у цій сфері без належного та дієвого регулятора також не є в повній мірі виправданим.

Таким регулятором, який покликаний встановлювати норми та правила поведінки в певній галузі, зокрема в галузі пасажирських перевезень є право разом із механізмами реалізації поставлених на нього завдань.

Мабуть аксіомою є твердження, що головним механізмом забезпечення безпеки перевезень є встановлення відповідальності (кримінальної, адміністративної, цивільно-правової) за вчинення правопорушень на транспорті[2, 3].

Встановленням відповідальності приділена значна увагу з боку законодавця нашої держави, а саме: розділ XI Кримінального кодексу України («Злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту»); глава 10 Кодексу України про адміністративні правопорушення («Адміністративні правопорушення на транспорті, в галузі шляхового господарства і зв'язку»), глава 82 Цивільного кодексу України («Відшкодування шкоди») [4].

Поза увагою все ж залишаються способи та методи, які мають превентивний характер, відображаються у свідомості громадян чинником добровільного виконання правових приписів. До них, на нашу думку, слід віднести роз'яснювальну роботу органів МВС, профспілок працівників сфери послуг пасажирських перевезень чи їх об'єднань, а також інформаційну пропаганду безпеки дорожнього руху.

Однак, не варто ототожнювати роз'яснювальну роботу МВС України з проведенням тимчасових заходів, зокрема таких як операція «Перевізник». Вони на нашу думку, мають не постійний характер. Якщо протягом часу проведення операції кількість правопорушень і зменшується, то тільки завдяки меті порушників уникнути відповідальності без бажання не вчиняти правопорушень у майбутньому, тобто саме такі заходи не досягають головної мети – припинити ріст правопорушень.

Наша позиція полягає у тому, щоб завданням органів МВС було попередження, профілактика правопорушень, а не виконання каральної функції протоколювання уже вчинених правопорушень. У деяких випадках «попередження» чи «усне зауваження» можуть бути більш дієвими в порівнянні з накладенням штрафу.

У цьому контексті вважаємо за доцільне прийняття нормативно-правового акта, яким потрібно врегулювати проведення органами МВС роз'яснювальної та виховної роботи з перевізниками та взаємодію з органами (федераціями) профспілок, громадських об'єднань тощо.

З позитивних тенденцій в ракурсі інформаційної пропаганди слід відмітити розміщення соціальної реклами вздовж автомобільних шляхів, хоча такі заходи не є цілком достатніми. Варто застосовувати в повній мірі можливості засобів масової інформації для досягнення мети безпеки дорожнього руху.

Наведене засвідчує про безумовну важливість та актуальність забезпечення безпеки пасажирських перевезень через жажливі наслідки, до яких може призвести її нехтування.

Аналіз законодавства показує, що більшість механізмів забезпечення безпеки покликані виконувати саме каральну функцію. Тому актуальним залишається питання запровадження правових механізмів превентивного характеру, які спрямовані на формування у свідомості громадян поваги та відповідно виконання норм і правил пасажирських перевезень.

Література

1. Офіційний веб-сайт МВС України [Електронний ресурс] / режим доступу до ресурсу:

https://mvs.gov.ua/ua/news/14962_Sergiy_YAroviy_Dlya_policii_principovo_vazhlivim_pitannya_m_lishatsya_pitannya_bezpeki_dorozhnogo_ruhu_FOTO_VIDEO.htm.

2. Цьонь О.П. Правові аспекти організації перевезень вантажів у міжнародному сполученні / Цьонь О.П. // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка. Випуск 169. «Деревооброблювальні технології та системотехніка лісового комплексу», «Транспортні технології» Х.: ХНТУСГ імені Петра Василенка, 2016. – с.209-211.

3. Гуменюк І.Д. Характеристика автомобільної галузі України / І.Д. Гуменюк, О.П. Цьонь // Актуальні задачі сучасних технологій : зб. тез доповідей міжнар. наук.-техн. конф. Молодих учених та студентів, (Тернопіль, 17–18 листоп. 2016.) / М-во освіти і науки України, Терн. націон. техн. ун-т ім. І. Пулюя [та ін]. – Тернопіль : ТНТУ, 2016. – с. 345.

4. Цьонь О.П.

Особливості організації та технічного забезпечення перевезень окремих класів небезпечних вантажів автомобільним транспортом / О.П. Цьонь, О.Л. Ляшук, Ю.Я. Вовк // Технічний сервіс агропромислового, лісового та транспортно-логістичного комплексів №11. – Харків, 2018 – с. 76-80.